

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De officio iudicis Legati Consilium XLII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

hic non sit necesse confugere ad iudicem à quo. Vnde etiam est, quod ad unum omnes interpretes scribunt, *d. c. Quereant, presertim Panorm. nu. 3.* hujus anni terminum non esse utilem, sed continuum; & numerari de die in diem; nec inde deduci quæcumque impedimenta: ideoque admonet Pancermitanus, his verbis, *Cave ne decipiaris*; quia ista Decretalis habet locum etiam quando est appellatum; addita tantum supra tacta limitatione, nisi appellatio fiat deserta. Quæcumque apertissima sint, facile perspicitur non recte, nec ex bona fide allegari, prædictam Austriæ ex Innocentio decisionem, ad sustinendam jurisdictionem Reverendi D. Abbatis, non tantum ad executionem, sed etiam ad cognitionem, hoc est, ad taxationem expensarum, quæ cognitione iudicis expeditur; cuius cognitionis nulla est potestas lapsa prædicto anno.

De officio Legati

S V M M A R I V M.

Legati Apostolici potestas.

1. Concordata Germanica nationis reservant Papa alterno: menses.
2. Legatus vel Nuntius Apostolicus quando conferat beneficia.
3. Nuntius Papa cum potestate Legati de latere potest.
4. Legati vel Nuntij potestas non expirat morte Papæ.
5. Beneficia in dubio non sunt sacerdotalia.
6. Monoclaria beneficia conferit Papa, eiusque Legatus.
7. Monoclaris Collator quis sit.
8. Assertioni Imperatoris quando credatur.
9. Monoclaria beneficia non cadunt sub expectativa.
10. Mandatum de conferendo uni directum alium non perstringit.
11. Gratia expectativa non fulminata, an habeat effectum.

CONSILIUM XLII.

IN beneficii hac causa, quæ coram Reverendo D. Conservatore privilegiorum Almqve Universitatis studij generalis Oppidi Lovaniensis agitur, inter M. Guilielmum Rammeum ex una, & D. Ioannem Staffin partibus ex altera, de & super jure Capellanæ ad altare SS. Andreæ & Martini in Collegiata Ecclesia S. Pauli Leodiensis, longè potior est conditio dicti M. Guilielmi, juxta suum merentis & fundantis ex collatione illi facta per Reverendissimum D. Ioannem Franciscum Episcopum Vercellensem, tempore hujusmodi collationis Sedis Apostolicæ Nuntium, cum potestate Legati de latere in partibus tunc agentem. Cum enim perinde M. Ioannes, ut dictus M. Guilielmus allegent hanc Capellaniam in dicta Collegiata Ecclesia S. Pauli, & sic intra terminos Germanicæ nationis; ex morte D. Ioannis Voronx ultimi illius possessoris vacavisse in mense Martio; & M. Ioannes apertè confessus sit; & alioqui per se notorissimum sit *Domin. Gemin. conf. 56. In casu prædicto. Iacob. Putens. decis. 345. lib. 2.* quod mensis Martius sit unus ex alternatis mensibus Sedis Apostolicæ, ejusque Legatis seu Nuntiis per Concordata nationis Germanicæ reservatis; idemque M. Ioannes satis confiteatur, prædictum Reverendissimum D. Episc. Vercellensem in dicto mense Martio antè & post fuisse Nuntium Se-

dis Apostolicæ, eoque tempore intra terminos sue legationis præsentem; & quod literæ ejusdem Reverendissimi D. Nuntij, quoad illarum sigillum, scripturam ac signaturas per decreta ult. Januarij, 18. Februarij, & 8. Aprilis sint decreta pro recognitionis & confessatis: dubitatio nulla amplius superest, de sic utiliter facta per dictum Nuntium Apostolicum præfatum M. Guilielmo collatione hujus Capellanæ, * manente solâ questione, an dictus Nuntius vigore sue legationis habuerit facultatem conferendi beneficia intra dictos terminos sue legationis, ob id, quod etiam Legato de latere, hoc est Cardinali, propter honoris prerogativam, ipso jure ex solo adjuncte legationis munere competat facultas conferendi beneficia ad Sedem Apostolicam devoluta; alijs tamen dictæ Sedis Apostolicæ Legatis seu Nuntiis idem juris attributum non sit, nisi hoc specialiter per mandata Apostolica (quæ facultates appellantur) eis sit indultum, *c. 1. De off. leg. lib. 6. F. 16. Marcus. decis. 135. parte 1.* Ita ut, cum hic Reverendiss. Nuntius Cardinalatus dignitatem non habeat, sed Episcopalem tantum, meritò dubitari possit de validitate hujus collationis.

Ceterum hæc questio seu difficultas sine magno negotio resolvitur: nam quod deest ipsi Cardinalatus dignitati, hoc supplet S. D. N. Papæ voluntas; ob id, quod sit datus seu missus Nuntius cum potestate Legati de latere, ut habent literæ facultatum in illarum fronte, quod perinde accipi debet, ac si ut Cardinalis de latere missus fuisset. Quid enim interest, an quis sit Proconsul, an proconsulari potestate, *l. 1. ff. De tutor. & curat. dat. ab his?* Legatus de latere, aut simplex legatus cum illa potestate, *Iac. Philipp. Porrius. conf. 28. Reverendiss. Apostolicæ Sedis nu. 6.* cum voluntas Papæ & initium & finem huic rei faciat. Hoc ergo solum, quod hic Nuntius sit datus cum potestate Legati de latere, continet quoque beneficiorum conferendorum potestatem, *d. c. 1. Paulus. Paris. conf. 17. De bono iure vol. 4.* Quæ tamen potestas etiam specialiter est dicto Nuntio concessa, in codicillis seu literis dictarum facultatum, per hæc verba: *Ad hæc quacunque beneficia Ecclesiastica cum cura vel sine cura secularia, & quorumvis ordinum regularia intra limites sue legationis consentia, etiam si plebanie, vicarie, aut Capellanie perpetue &c. conferendi & de illis providendi. Quas facultates hujus Reverendiss. Nuntij, quamvis notorissimas, præfatus M. Ioannes bonâ fide agnoscere noluit, conjiciendo M. Guilielmum in necessitatem magnis sumptibus ex commissione D. Iudicis extrahendi authenticum exemplum ex authentico extracto registrato de publicatione & insinuatione dictarum facultatum in civitate Leodiensi in anno 1585. solemniter facta; ut nulla possit esse dubitatio de his facultatibus, quas sel. rec. Gregorius Papa Decimus tertius huic Reverendissimo dedit, *Franc. Marcus. decis. 14. parte 2.* Potissimum quod hæc descriptio & extractio legitimè sit facta & exemplata, non tantum ex dicti D. Iudicis commissione, sed etiam parte adversa ad hoc legitimè citata & præsentè, nec legitimè contradicente; *c. fin. & ibi DD. de fide instrum.**

Quod satis agnoscens præfatus M. Ioannes Advocatus, ut dictis facultatibus omnem effectum & pote-

& potestatem detraheret, dicti S. D. N. Gregorij XIII. Papæ supervenientem obitum, ante datam dictæ collationis, in iure aberrando, allegavit; quasi superveniens illius obitus, revocationem legationis induxerit, & post hanc revocationem facta hæc collatio, ex defectu potestatis censi debeat nulla. Sed hanc erroneam allegationem feliciter removit & rejectit D. Iudicis super hac objectione latum decretum, per processum ad ulteriora; propter manifestam & notoriam juris dispositionem, quod Legatorum Pontificiorum potestas non expirat superveniente morte Pontificis, qui illos delegavit, d. c. 2. *De off. legat. lib. 6. Franc. Marcus deis, 308. parte 2.* Est enim Sedes Apostolicæ magis, quàm personæ delegatio; ita ut cum Sedes perduret, perdurare quoque censetur à Sede data potestas; quamdiu specialiter vel per successorem, vel per eorum Cardinalium revocata non probatur, *glos. in V. declaramus in d. c. 2.* Proinde post obitum Gregorij XIII. facta hæc collatio, durante adhuc legatione, censi debet legitima, etiam si facta sit non sub nomine Gregorij Decimi tertij tunc defuncti, sed Sixti Quinti ejus in Pontificatu successoris; à quo dictus Reverendiss. Nuntius non tantum non est revocatus, sed etiam specialiter confirmatus, & in eo munere continuatus, prout si res (alioqui per se notorissima) postulare facili probari posset; sed probatione non eget in tam aperta juris dispositione.

Et ut secundum præmissa nullus defectus est ex parte ipsius Collatoris, ita nec ipsius Collatarij; quippe per literas tonsuræ, quas M. Ioannes recognovit, constat M. Guilielmum tempore collationis fuisse Clericum legitime tonsuratum, & sic habilem ad hoc simplex Capellaniam beneficium obtinendum, *c. Ex literis De transact. c. 2. De insitut. ** non obstante, quod ex parte M. Ioannis fuerit propositum & obiectum, quod hæc Capellania sit sacerdotale beneficium, & illius præfatus M. Guilielmus ex sua qualitate, hoc est, ex defectu sacerdotalis ordinis incapax, *Doct. in c. Cum in cunctis. §. inferiora. De elect. And. Barbat. conf. 33. Quoad primum n. 2. vol. 2. Phil. Decius conf. 128. Licet in casu. 3. sub fin. Phil. Franc. in c. Ei cui De preben. lib. 6.* Nam sic qualificatam esse hanc Capellaniam, quod scilicet ex fundatione, dotatione, statuto, vel consuetudine, non posset obtineri, nisi ab eo, qui vel actu est sacerdos, vel in ea ætate, ut intra annum talis fieri possit, probatum non est, *c. Licet Canon De elect. lib. 6.* Iam verò beneficia simplicia non curata (qualis est hæc Capellania) in dubio censentur esse liberæ conditionis & minimè conditionata aut qualificata alicui servituti vel speciali oneri; saltem non alij, quàm simplicis clericaturæ obnoxia, *Imoc. in c. Cum venerabilis in fine de exception. Bellamera decis. 676. Cassad. decis. 1. in fine de dilat. & decis. 4. nu. 7. De probat.* idcirco per simplicem Clericum obtineri & retineri possunt, etiam si illis incumberet aliquod onus sacerdotale, seu alterius Ecclesiastici ordinis, quod per alium explicari potest, *Doct. in c. Super inordinata De prebend.* Vnde etiam est, quod Advocatus M. Ioannis deducendo principaliter jus suum in hac causa, nullam amplius fecerit mentionem hujus sacerdotalis qualitatis; non obscure ab huiusmodi allegatione præcedente recedendo.

Conf. Wamels. Tom. 1.

Illud satis percipi non potest, quid eundem Advocatum moverit ad allegandum, quod hæc Capellania sit monocular beneficium; ex eo, quod Cantor dictæ Collegiæ Ecclesiæ S. Pauli, ordinarius hujus Capellaniæ Collator, solus vel conjunctim cum Decano non habeat conferre aliquod aliud beneficium, nisi hanc unicam Capellaniam; neque enim explicat, ad quem finem hoc allegat; an ad illum, ut inde arguat defectum potestatis Nuntij conferentis, an ad inducendam M. Guilielmi incapacitatem. Si enim eo fine id facit, ut Reverendiss. Nuntio Apostolico detrahat facultatem illius conferendi; quasi monocularia beneficia non comprehendantur sub prædictis Concordatis Nationis Germanicæ, aut quod Papa ejusque Legati nullam habeant potestatem in monocularibus beneficiis, à vero aberrat: quippe leges & conditiones dictorum Concordatorum in alternis mensibus tribuunt Sedi Apostolicæ jus ordinarium conferendi omnia beneficia, in illis mensibus vacantia; quibus mensibus ordinarij Collatores nihil juris prætereendere possunt in beneficia tunc vacantia: quamdiu enim durat potestas Papæ, nulla est Ordinarij potestas, *c. Statutum De prebend. lib. 6.* Vtique adeo ut durante potestate Papæ, Ordinarius manum beneficio apponere non possit, *c. Licet Ecclesiasticum eod. tit. lib. 6.* Neque enim Papæ collatio in illis mensibus fit per præventionem, aut per speciem expectativam, cum gravamine ordinarij Collatoris; neque per modum mandati, gravando Ordinarios; sed per viam ordinariæ collationis sine gravamine Ordinarij, cui in mense Apostolico nihil juris competit in quocumque beneficio etiam monoculari. Sic quod manifestum sit, hoc beneficium, non obstante monocularitate, per dictum Reverendissimum Nuntium conferri potuisse ex illius vacatione contingente in mense Papali. * 7

Cum alioqui certiore ratione dici & sustineri possit, hoc beneficium minimè monocularē esse, sive dicti Decani, sive dicti Cantoris persona spectetur: ob id, quod quamvis hi duo conjunctim specialiter sint hujus Capellaniæ ordinarij Collatores, inde tamen non sequatur, quod hi duo conjunctim vel divisim non habeant aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum collationem seu dispositionem; cum uterque jure Canonicali, in dicta Collegiata Ecclesia vel conjunctim, vel quisque saltem in suo turno, vice & ex parte Capituli, habeant jus conferendi plura & diversa beneficia: satis enim est quocumque modo plurium beneficiorum dispositionem habeant, actu vel potentia. Vnde decedit Rota decis. 241. *Nota quod ubi aliquis, aliàs est 40. sub tit. de rescript. in antiq. & sequitur Felinus, in c. Nostra n. 23. De rescript. quod habens unicum beneficium conferre per se, sed cum Capitulo plura, monocularis in collatione non sit, sed pluralis: ita ut etiam illud unicum cadat & comprehendatur sub mandato seu expectativa gratia.* Ex quibus omnibus manifestè constat de bono & liquido jure M. Guilielmi.

Ex adverso quoque facile est ad oculum demonstrare, dicto M. Ioanni ex collatione seu acceptance, quam ille præterdit, nihil juris competere ad hanc Capellaniam. Et si enim jus suum fundet in nominatione Imperatoris Majestatis, exhibito

de illo formali instrumento; inde tamen non constat, dicto Imperatori jus fuisse nominandi, cum id laice personæ sine speciali Pontificis concessione, nullo modo competere possit, *c. Decernimus De iudicis*. † Unde etiam est, quod in dictis literis nominationis Imperator asserat hoc nominandi jus sibi competere ex indulto fel. record. Gregorij Decimi tertiij Papæ, de quo tamen indulto præfatus M. Ioannes in hac lite non docuit: ut sic dictæ relativæ narrationi dari non debeat, *Authent. Si quis in aliquo. C. de edendo: præsertim cum non de suo, sed de alterius facto sit huiusmodi assertio; & in proposito non quæritur de facto proprio Imperatoris, quo casu illi facilius credi posset, & illius assertioni standum esset, Clem. 1. De probat. Steph. Bertran. conf. 109. Multa sunt n. 1. vol. 3. par. 2. Quod denud repetitum vol. 6. conf. 99.* sed de facto Gregorij Papæ; de quo sanè aliter, quàm ex nuda assertione Imperatoris, constare debet. Non caret sanè magnâ suspitione, quod dictus M. Ioannes dumtaxat exhibuerit literas nominationis, & minime processum super illa, vel per Archiepiscopum Moguntinum, vel alium executorem in dictis literis nominationis deputatum, fulminatum: in quo proculdubio, ex obtinente iure, fuisset insertum dictum Gregorij XIII. indultum. Et mirum est, quod Advocatus M. Guilielmi, illius processus fulminati exhibitionem non urset: quo processu fulminato exhibito, ad oculum constaret, dictum Gregorij XIII. indultum Rudolpho Secundo Imperatori concessum, sic esse limitatum & restrictum, ut vigore illius non potuerit acceptari hæc Capellania, quam dictus M. Ioannes tam formaliter allegat esse monoculare beneficium; ob id, quod dictum indultum patiatur tantum gravari Collatores habentes saltem quatuor beneficia conferre. Ita quod præsuppositâ dictâ monocularitate, ex dictis limitantibus & restringentibus verbis dicti indulti, non potuerit acceptari hæc unica Capellania, † ut regulariter etiam receptum est sub quibuscumque præventivis seu expectativis gratiis, atque etiam nominationibus, non comprehendendi beneficia monocularia, nisi ad illa quoque indultum sit specialiter extensum, *Glos. in verb. in certa in Clement. 1. de præbend. Rota d. decis. 241. Ioan. Selva in tractat. de benef. part. 3. q. 11. nu. 71.* cum verosimile non sit, Papam voluisse Collatorem privare illo unico lumine, quod ei vix semel in vita contingit, *Relu. in d. ex In nostra. nu. 23. Petrus Rebuffus in tract. nominat. quest. 15. nu. 41.* Sic quod etiam ex hac propria Advocati allegatione omnimodò enervetur ius dicti M. Ioannis, præsuppositâ illâ monocularitate. Quâ monocularitatis consideratione cessante (prout secundum superius dicta verè cessat) nihilo magis potuit virtute nominationis Imperatoris acceptari hæc Capellania; ob id, quod dictæ literæ nominationis sint decretæ dumtaxat Decano dictæ Collegiatae Ecclesiæ S. Pauli, idque ei soli, nullâ factâ mentione conjunctim vel disjunctim, Cantoris ejusdem Ecclesiæ. Sic & usque ad id, quod virtute hujus nominationis ad solum Decanum facta, non potuit acceptari beneficium spectans conjunctim ad dictum Decanum & Cantorem; quia gratia nominationis ita non loquitur, nec extra suos terminos proferri po-

test, *c. Cum in illis §. ult. De præben. lib. 6. † Unde expresso jure definitum est, quod mandatum Papæ de providendo alicui factum, ad collationem Capituli, non pertineat ad beneficium, quod ad aliquem de Capitulo pertinet specialiter ratione aliqujus dignitatis, personatus, vel officij, c. fin. de præbend. lib. 6. Bald. cons. 242. Factum tale est, vol. 3. Rebuff. in tract. de nominat. q. 15. nu. 37.* Ideoque mandatum de beneficio spectante ad collationem unius, impleri non potest in beneficio, cujus collatio ad eum simul cum alio pertinet, *d. c. Cum in illis §. fin.* Et concessum ratione rei vel loci, effectum sortiri non potest, aut extendi ad aliam rem vel locum, *c. Sanè c. Cum capella De privileg. c. Cui de non sacerdotali De præben. lib. 6.* Sunt enim huiusmodi indulta & literæ Apostolica stricti juris & ambigua; & ob id omnino restringenda intra limites verborum, quibus concepta sunt, *d. c. Cum in illis. versic. cum autem.* Cum igitur ex propria etiam allegatione præfati M. Ioannis constet, hujus Capellaniæ collationem pertinere conjunctim ad dictos DD. Decanum & Cantorem, prorsus censeri debet nulla & inefficax acceptatio, quam idem M. Ioannes fecit virtute huiusmodi indulti Imperialis, ad solius Decani collationem directi. * Ad cujus acceptationis inutilitatem quoque facit, quod non constet dictas nominationis literas præfato D. Decano, imò nec alicui ex Executoribus in illis deputatis fuisse præsentatas, aut processum aliquem desuper per executorem fulminatam; quod omnino fuit necessarium, ad effectum obtinendi ex huiusmodi nominationis indulto, aut etiam restringendi seu ligandi manus illius, ad quem diriguntur, *c. Super eo 12. in fin. c. Ut debitis in V. priusquam De legato de appellat. Lapis decis. 84. Rota decis. 459. Circa tertium, alias est 21. sub tit. De concess. præben. in novis.* Nam in suis terminis sine effectu stare dicuntur literæ, quæ Executoris operam non habent, *Glos. in Clement. 1. V. in volumus De magistris.* Ita quod ex defectu debite executionis præfatus M. Ioannes nihil juris prætexere possit ex huiusmodi nominationis indulto, super quo neminem ex deputatis Executoribus adjit vel requisivit; ideoque nihil momenti constituendum sit in illa notula, quæ in doclo literarum nominationis paucis verbis ascripta invenitur, de his literis dicto Decano insinuat 24. Martij anno 1586. pridie scilicet, quàm idem M. Ioannes hanc Capellaniam acceptavit, totis ferè quinque annis post datam ipsius nominationis; ut ex collatione datarum comprehenditur. De quo scrupulosius disputandum non est, cum dicto M. Guilielmo sufficere debeat, quod ipsius collatio jure per omnia subsistat.

Quare tamen tempore præcedat M. Ioannis acceptatio, quia tamen facta est extra & ultra terminos Imperialium literarum nominationis, de beneficio, quod ad solum Decanum non pertinet, sed conjunctim ad ejus socium seu consortem, hoc est ad Cantorem ejusdem Ecclesiæ, ad cujus collationes nulla facta fuit nominatio; existimamus secundum conclusionem dicti M. Guilielmi, contra dictum M. Ioannem in hac causa judicandum, tam quoad expensas litis, quàm ad judicationem dictæ Capellaniæ.

De offi-